

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

19 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, de avocatul Lazari Constantin în numele inculpatului și de SA „Intact Asigurări Generale”, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2019, în cauza penală privindu-l pe

CARABULEA Denis XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.10.2018 – 19.12.2018;

Instanța de apel: 10.01.2019 – 11.03.2019;

Instanța de recurs: 20.05.2019 – 19.06.2019.

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 decembrie 2018, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Carabulea D. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru o perioadă de probațiune de 2 ani.

Totodată, instanța a admis parțial acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate, cu dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul lui Pleșca C. a sumei de 200000 (două sute mii) lei, drept recompensă pentru prejudiciul moral și încasarea din contul Companiei „Intact Asigurări Generale” SA în beneficiul lui Pleșca C. a sumei de 29458,66 (douăzeci și nouă mii patru sute cincizeci și opt lei și 66 bani) lei, drept recompensă pentru prejudiciul material cauzat prin infracțiune.

În rest, acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate, Pleșca C., a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

A fost încasat de la inculpat, în beneficiul statului, cheltuielile de judecată în mărime de 320 (trei sute douăzeci) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că, Carabulea D., la 19 iunie 2018, ora 12:35, conducând automobilul de model „Skoda Octavia”, cu n/î XXXXX, fiind treaz, cu permisul de conducere de categoria „B”, valabil pentru categoria mijlocului de transport pe care-l conducea, deplasându-se în mun. Chișinău, pe str. Calea Moșilor, din direcția bd. Grigorie Vieru, spre str. Ismail, în preajma edificiului 7/1, exprimând neatenție față de trafic și încredere exagerată în sine, a încălcat cerințele Regulamentului Circulației Rutiere, Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009 și anume: prevederile pct. 3 al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului; prevederile pct. 10 alin. (1) lit. b) al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care, persoana care conduce un vehicul trebuie: b) să posedă cunoștințe și să execute cerințele prezentului regulament, precum și să posedă dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; prevederile pct. 11 lit. f) al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care, conducătorul de vehicul, înainte de plecare și în timpul deplasării, este obligat: să cedeze trecerea pietonilor la trecerile pentru pietoni cu circulația neregulată; prevederile pct. 45) al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit cărora, conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră, iar drept urmare a încălcărilor enunțate mai sus, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, nu a ținut cont de totalitatea factorilor rutieri care garantează siguranța conducerii mijlocului de transport, condiții ce au determinat în rezultat tamponarea la trecerea neregulată pentru pietoni a cet. Pleșca E., care îl ținea de mână pe fiul ei XXXXX, traversând partea carosabilă de la stânga spre dreapta, conform direcției de deplasare a automobilului, cauzându-i în rezultat minorului XXXXX, leziuni corporale sub forma de traumă craniocerebrală, contuzie cerebrală gr. II, III, MSA, contuzie de trunchi cerebral, fractura bolții craniului la fer III, II, fractura bazei craniului, care prealabil, potrivit pct. 28-31 din Regulamentul de apreciere medico-legală a gravității vătămarilor corporale nr. 199 din 27 iunie 2003, se califică ca vătămări corporale grave.

Pe baza stării de fapt expuse supra, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a provocat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății*.

În ședința de judecată din 13 noiembrie 2018, Carabulea D., fiind asistat de avocat, a înaintat cerere privind recunoașterea în totalitate a vinovăției și a faptei indicate în

rechizitoriu, nu a solicitat administrarea probelor noi, dar examinarea cauzei pe baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către procuror, reprezentantul părții vătămate Pleșca C., reprezentantul SA „Intact Asigurări Generale” și avocatul Lazari C. în interesele inculpatului.

3.1. Procurorul, invocând ilegalitatea sentinței în partea individualizării pedepsei penale, a solicitat rejudecarea cauzei în acest aspect și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță prin care lui Carabulea D., recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis și cu privarea de drepturi de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani. În rest, sentința contestată să fie menținută fără modificări.

În motivarea cererii de apel, partea acuzării a invocat că instanța de fond corect a încadrat fapta săvârșită de Carabulea D. în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, însă eronat i-a aplicat pedeapsa neținând cont de scopul acesteia, care primordial trebuie să restabilească echitatea socială și să prevină săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane. Aplicarea unei pedepse non-privative de libertate, va duce la încurajarea pe viitor a săvârșirii infracțiunilor similare de către Carabulea D. și de alte persoane.

Astfel, aplicarea pedepsei penale cu suspendarea acesteia numai îl va favoriza pe inculpat să săvârșească pe viitor acțiuni similare. La fel precedentul dat va fi preluat, considerat și apreciat de alte persoane ca o atitudine tolerantă din partea statului a comportamentului prejudiciabil și va diminua încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului de justiție. În conformitate cu prevederile art. 61 alin. (2) din Codul penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Prima instanță, la stabilirea pedepsei, nu a ținut cont de faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă soldată cu consecințe grave - vătămarea corporală gravă a victimei minore, care traversa regulamentar pe trecerea de pietoni strada. Trecerea de pietoni fiind spațiul destinat pentru deplasarea în siguranță a pietonilor. Astfel, comportamentul inculpatului denotă neatenția acestuia în timp ce se află în trafic, expunându-i la un pericol și pe ceilalți participanți la trafic. Luând în considerație faptul, că mijlocul de transport este o sursă de pericol sporit, care în cazul unei exploatări neconforme poate genera un prejudiciu de o gravitate înaltă, iar Carabulea D. fiind conducătorul de vehicul cunoștea că urma să respecte cu strictețe normele Regulamentului Circulației Rutiere.

Mai mult ca atât, conform cazierului contravențional s-a stabilit că, în privința inculpatului au fost intentate mai multe proceduri contravenționale din domeniul circulației rutiere. Din considerentele menționate, apelantul a pledat pentru aceea ca

instanța de apel în virtutea circumstanțelor cazului, să-i aplice o pedeapsă mai aspră inculpatului pentru fapta comisă.

3.2. Reprezentantul legal al părții vătămate, Pleșca C., a solicitat casarea parțială a sentinței din motivul blândeții pedepsei și a admiterii doar parțiale a acțiunii civile, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Carabulea D. să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 (patru) ani. Acțiunea civilă înaintată să fie admisă integral, cu dispunerea încasării de la Compania „Intact Asigurări Generale” SA în beneficiul lui Pleșca C. a sumei prejudiciului material cauzat prin infracțiune, în mărime de 29458,66 lei, iar de la Carabulea D., în beneficiul lui Pleșca C. a prejudiciului moral restanța în mărime de 902260 (nouă sute două mii două sute șaiszeci) lei. În rest, sentința să fie menținută.

În motivarea cererii de apel partea a invocat că prima instanță a ignorat faptul că la stabilirea pedepsei este necesar de a lua în considerație criteriile de individualizare, prevăzute de art. 75 Cod penal, precum și prevederile art. 16 alin. (4) Cod penal, infracțiunea comisă se atribuie la categoria infracțiunilor grave și a avut ca urmări prejudiciabile cauzarea vătămarilor corporale grave persoanei, care este încă un copil ce are o vârstă fragedă, bucurându-se de primii pași în viață, condițiile comiterii accidentului, acesta producându-se chiar pe trecerea pietonală în plină zi, unde conform Regulamentului Circulației Rutiere atenția urmează a fi una maxim de sporită, cazierul contravențional conform căruia inculpatul a fost anterior atras la răspundere contravențională pentru încălcări din domeniul circulației rutiere, însă concluziile de rigoare nu le-a făcut, iar neglijența sa criminală a dus ulterior la provocarea vătămarilor corporale grave unui minor și nu în ultimul rând faptul că în realitate nu a recuperat nici măcar jumătate din prejudiciul moral cauzat prin această infracțiune, suma parțial achitată a fost efectuată nu de inculpat, ci de rudele sale de peste hotarele țării, iar în baza acestor circumstanțe de drept și de fapt să ia o decizie care să ducă la corectarea inculpatului.

Reieșind din cele expuse apelantul a menționat că pedeapsa stabilită este una prea blândă și astfel sentința urmează a fi casată în această parte.

3.3. Prin apelul declarat de SA „Intact Asigurări Generale” depus de reprezentantul companiei Tomuleț C. a fost solicitat casarea sentinței în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie diminuată suma încasată de la Compania „Intact Asigurări Generale” SA în beneficiul reprezentantului părții vătămate de la 29458,66 lei, până la suma de 5220,46 lei, în rest, să fie menținută fără modificări sentința contestată.

Partea a specificat că, în temeiul art. 25 alin. (1), alin. (2) lit. d) din Legea 414/22.12.2016, cu modificările și completările ulterioare, în cazul vătămării corporale, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul scris dintre persoana păgubită și asigurător. În cazul prevăzut la alin. (1), despăgubirea de asigurare va include:

eventualele cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de transport al persoanei accidentate, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială, conform prescripțiilor medicala, probate cu documente justificative, care nu sunt suportate din fondurile de asigurări medicale obligatorii, conform actelor normative în vigoare. Cheltuielile menționate se stabilesc pe baza prețurilor practicate de instituțiile din Republica Moldova, conform documentelor eliberate de acestea sau, în cazurile când nici o instituție din Republica Moldova nu practica serviciile menționate, conform documentelor justificative eliberate de instituțiile din străinătate.

Prin urmare, legiuitorul expres a stabilit condițiile pentru care asiguratorul să recupereze cheltuielile persoanei păgubite, care ulterior să le cuantifice și să le achite cu titlu de despăgubire de asigurare.

În acest context, asiguratorul, supunând condițiilor menționate lista bunurilor materiale procurate, consemnate în 48 de bonuri de plată, prezentate asiguratorului, prin prisma actelor justificative a stabilit că poate accepta cu titlu de despăgubire de asigurare suma de 5220,46 lei, în condițiile în care alte cheltuieli suportate nu se încadrează în norma prevăzută la art. 25 alin. (2) lit. d) din Legea 414/22.12.2006, iar alimentele procurate, nu se încadrează în noțiunea de alimentație specială stabilită în temeiul unei prescripții medicale.

Prin urmare, asiguratorul, în limitele răspunderii stabilite expres prin Lege, calculează și achită despăgubirea de asigurare, iar instanța de fond, fără a examina în mod nemijlocit mijloacele de probă, în coroborare cu textul Legii, care reglementează expres condițiile de calculare și achitare a despăgubirii de asigurare, în mod nejustificat, a încasat de la Compania „Intact Asigurări Generale” SA în beneficiul reprezentantului părții vătămate prejudiciul material în cuantum de 24238,20 lei.

3.4. Avocatul Lazari C., acționând în interesele inculpatului, a solicitat micșorarea termenului privării de dreptul de a conduce mijloace de transport de un an și micșorarea sumei ce urmează a fi încasată de la el în scopul recuperării prejudiciului moral în mărime de cel mult 100000 lei, pe care el tot nu o deține și urmează să o împrumute.

În argumentarea cererii de apel, partea a indicat că a achitat integral (chiar mai mult decât se cuvenea) prejudiciul material și cel moral ce ține de tratamentul și restabilirea sănătății minorului XXXXX, fapt ce se confirmă prin probele anexate la dosar și declarațiile reprezentantului părții vătămate în instanța de judecată. Carabulea D. nu are antecedente penale, la locul de muncă se caracterizează pozitiv. Circumstanțe agravante la cercetarea acestei cauze penale nu au fost constatate. Unica activitate pe care o desfășoară Carabulea D. este cea de conducător auto și din acest considerent s-a solicitat privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen minimal, până la un an.

Inculpatul a menționat că imediat după ce s-a produs accidentul rutier, a împrumutat 5000 de euro, pe care mama lui i le-a transmis din străinătate și i le-a dat părții vătămate pentru tratamentul lui XXXXX, care se afla în spital, fără să mai aștepte înaintarea a careva pretenții din partea părinților copilului.

Faptul transmiterii sumei de 5000 euro, se confirmă prin documentele anexate la dosar, cât și prin depozițiile lui Pleșca C. - tatăl lui XXXXX

Conform raportului efectuat de către Compania „Intact Asigurări Generale” S.A., expus în ședința de judecată de către reprezentantul companiei, s-a stabilit că suma ce urmează a fi achitată părții vătămate, în urma accidentului rutier, este de 5220,46 lei, acesta fiind prejudiciul real suportat pentru tratamentul copilului.

Astfel, se demonstrează că prejudiciul material real cauzat este doar de 5220,46 lei, pe când Carabulea D. a achitat suma de 95000 lei, ceea ce este de douăzeci de ori mai mare decât cea real pricinuită și astfel, restul banilor din suma de 5000 euro, urmează a fi luată în considerație, ca fiind achitată în contul prejudiciului moral.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2019, apelurile declarate au fost respinse, ca nefondate, cu menținerea sentinței fără careva modificări.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel a consemnat că, starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței. Concluzia primei instanțe privind calificarea infracțiunii este corectă, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal. Totodată, instanța de apel a reținut că sentința se contestă în partea stabilirii pedepsei și a soluționării acțiunii civile, însă temei pentru a interveni în această parte în hotărârea apelată, instanța nu a stabilit relevând în acest sens următoarele.

În cererea de apel, reprezentantul legal al părții vătămate a indicat că, la moment suma prejudiciului material și moral constituie în total 931718,66 lei, dintre care prejudiciul material este de 29458,66 lei, având în vedere că inculpatul i-a restituit parțial suma prejudiciului, în mărime totală de 97740,00 lei.

Potrivit art. 219 alin. (1) din Codul de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia. Articolul 220 alin. (3) al Codului de procedură penală, prescrie că, hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept.

Conform art. 225 alin. (2) și (3) din Codul de procedură penală, la adoptarea sentinței de acuzare sau de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical, instanța soluționează și acțiunea civilă prin admiterea ei, totală sau parțială, ori prin respingere. Odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă.

În conformitate cu prevederile art. 387 alin. (1) din Codul de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. Astfel, ținând cont de prescrierile art. 1422 alin. (1) și (2) din Codul

civil, care indică că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La caz, instanța a apreciat că mărimea prejudiciului moral solicitat de partea vătămată în cuantum de 1000000,00 lei nu a fost dovedită, iar argumentele reprezentantului legal al părții vătămate Pleșca C., ce ține de caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate părții vătămate minore, XXXXX, cât și tuturor membrilor familiei lui pe fundalul traumei atât de grave la o vârstă fragedă a copilului nu pot fi reținute de către instanța de apel, or, atât în instanța de apel, cât și în instanța de fond nu au fost prezentate careva probe sau înscrisuri autentice ce ar confirma acest fapt, iar potrivit prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor sale, prin urmare, în ceea ce privește pretenția înaintată de reprezentantul legal al părții vătămate privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 1000000,00 lei, instanța de fond corect a apreciat-o ca fiind exagerată și nejustificată, prin urmare legal a fost admisă doar parțial, și anume suma de 200000 lei, iar cererile de apel în această parte urmează a fi respinse, ca neîntemeiate.

De asemenea, instanța a considerat că este netemeinică cererea de apel declarată de inculpatul Carabulea D., reprezentat de avocat, cu referire la faptul că suma prejudiciul moral încasat de către instanța de fond în mărime de 200000 lei, este exagerată, iar instanța nu a ținut cont de faptul că, inculpatul a achitat deja pentru acoperirea acestui prejudiciu suma de 97740 lei, adică jumătate din suma stabilită de prima instanță, întrucât instanța a luat în considerație faptul dat la momentul stabilirii categoriei și termenului pedepsei, prin urmare aceste alegații nu pot fi reținute și au fost respinse, ca neîntemeiate.

În același context, instanța de apel a notat că, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să fie luat în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc.); nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei.

Astfel, apreciind în ansamblu circumstanțele subiective și obiective ale speței, instanța de apel, a statuat asupra temeiniciei sentinței contestate în partea încasării

prejudiciului moral respingând ca nefondată cererea de apel înaintată de către reprezentantul legal al părții vătămate, cât și cererea de apel înaintată de către inculpatul reprezentat de avocatul, în partea ce ține de suma prejudiciului moral admisă spre încasare, cu menținerea în vigoare a sentinței.

Totodată, instanța a reținut că sentința a fost contestată de către acuzatorul de stat și reprezentantul legal al părții vătămate, Pleșca C., în partea stabilirii pedepsei inculpatului, în particular fiind accentuat faptul blândeții acesteia. Însă, verificând în această parte sentința, instanța de apel a menționat că la stabilirea categoriei și a măsurii de pedeapsă inculpatului, prima instanță a ținut seama de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, aplicându-i o pedeapsă corectă, echitabilă și legală, și anume: de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de condițiile de viață a lui, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Instanța de fond la stabilirea categoriei pedepsei, corect a aplicat prevederile legale și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Conform art. 16 Cod penal, infracțiunea săvârșită de către Carabulea D. se atribuie la categoria celor grave.

Potrivit art. 61 alin. (2) Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Din cele reținute a fost trasată concluzia că pedeapsa care necesită a fi numită inculpatului nu urmează să-i cauzeze suferințe fizice acestuia, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Astfel, din materialele cauzei penale rezultă că inculpatul a recunoscut vinovăția integral și sincer s-a căit de cele comise, înaintând o cerere în temeiul art. 364¹ CPP, se caracterizează pozitiv la locul de muncă, unde a activat până la comiterea faptei, ceea ce se confirmă prin caracteristica eliberată pe numele acestuia de către directorul „Intellect Security” SRL (f.d. 127, vol. I), a achitat părții vătămate o parte din prejudiciul cauzat în sumă de 5000 Euro, ce constituie 97740,00 lei, fapt confirmat prin recipisa semnată de către reprezentantul legal al părții vătămate minore, Pleșca C. la 19.10.2018 (f.d. 19, vol. II).

Instanța de fond a ținut cont și a aplicat corect reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal pentru care legea penală de la momentul comiterii infracțiunii prevedea pedeapsa sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani.

Argumentele procurorului privind inadmisibilitatea aplicării în privința lui Carabulea D. a prevederilor art. 90 Cod penal și solicitarea aplicării pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis și privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, nu pot fi reținute, deoarece la stabilirea măsurii și mărimii pedepsei în privința inculpatului, în vederea corectării, reeducării, precum și ca măsură de pedeapsă, Colegiul a ținut cont în deplină măsură de motivul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea (recunoașterea vinei și căința sinceră) de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării, astfel instanța de fond aplicându-i o pedeapsă legală, întemeiată și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, sub formă de închisoare cu suspendare.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel nu a reținut ca fiind plauzibil argumentul procurorului și a reprezentantului legal al părții vătămate, privind aplicarea pedepsei cu executarea închisorii, deoarece pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Astfel, instanța de apel a conchis că pedeapsa aplicată inculpatului este legală și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, iar apelurile procurorului și a reprezentantului legal al părții vătămate, sunt nefondate și urmează a fi respinse.

Colegiul a mai respins, ca fiind neîntemeiată și cererea de apel declarată de către inculpatul Carabulea D. reprezentat de avocatul său, în partea ce ține de termenul privării de dreptul de a conduce mijloace de transport, reținând că instanța de judecată a ținut cont la stabilirea categoriei și a măsurii de pedeapsă inculpatului, de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, aplicându-i o pedeapsă corectă, echitabilă și legală, și anume: de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de condițiile de viață a lui, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Mai mult, instanța a menționat că legiuitorul, având în vedere că mijloacele de transport prezintă un grad sporit de pericol, iar conducerea acestora cu încălcarea Regulamentului Circulației Rutiere reprezintă un grad și mai avansat de pericol, a prevăzut răspunderea penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, în scop de majorare a responsabilității persoanelor care conduc mijloace de transport, iar aceasta poate fi atinsă doar prin aplicarea corectă și echitabilă a sancțiunilor penale în privința celor care încalcă intenționat legea penală.

Subsecvent, instanța a notat că argumentele apărării referitor la faptul că inculpatul, Carabulea D. a comis infracțiunea din imprudență, și-a recunoscut vina, anterior nu a fost

atras la răspundere penală, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, există doar circumstanțe atenuante, i-a acordat ajutor material părții vătămate, nu pot fi catalogate ca temeieri de aplicare a unei pedepse mai blânde și excluderea pedepsei complementare.

Referitor la cererea de apel înaintată de către reprezentantul SA „Intact Asigurări Generale”, privind dezacordul cu încasarea prejudiciului material cauzat părții vătămate minore, în urma acțiunilor inculpatului, în sumă totală de 29458,66 lei și solicitarea acestuia de modificare a sentinței contestate și diminuarea sumei încasate până la valoarea de 5220,46 lei, instanța a apreciat-o ca fiind nefondată și care urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

Cercetând materialele cauzei, s-a constatat că în baza cererii înaintate la 18.09.2018 de către reprezentantul părții vătămate, Pleșca C. (f.d. 125-127, vol. I), prin ordonanța din 25.09.2018, Societatea de Asigurări „Intact Asigurări Generale” SA, a fost recunoscută în calitate de parte civilmente responsabilă în cadrul procesului penal (f.d. 228-229, vol. I). Fiind audiat în cadrul urmăririi penale, reprezentantul Societății nominalizate, Ciobanu T., a menționat că recunoaște acțiunea parțial în limitele răspunderii companiei de asigurări (f.d. 231, vol. I). În cadrul ședinței de judecată a instanței de fond, din 14.12.2018, cât și în ședința instanței de apel, reprezentantul Companiei a specificat că în urma calculelor efectuate a stabilit că, suma ce urmează a fi achitată părții vătămate, în urma accidentului rutier, este de 5220,46 lei, sumă pe care Compania este de acord să o achite conform contractului de asigurare.

Prin urmare, instanța de apel a reiterat prevederile art. 73 alin. (1) și (2) al Codului de procedură penală, care statuează expres că parte civilmente responsabilă este recunoscută persoana fizică sau juridică care, în baza legii sau conform acțiunii civile înaintate în procesul penal, poate fi supusă răspunderii materiale pentru prejudiciul material cauzat de faptele învinutului, inculpatului. Recunoașterea ca parte civilmente responsabilă se face prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței.

Potrivit prevederilor art. 25 alin. (2) lit. d) al Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, în cazul vătămării corporale, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul scris dintre persoana păgubită și asigurător. Despăgubirea de asigurare va include eventualele cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de transport al persoanei accidentate, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială, conform prescripțiilor medicale, probate cu documente justificative, care nu sunt suportate din fondurile de asigurări medicale obligatorii, conform actelor normative în vigoare. Cheltuielile menționate se stabilesc pe baza prețurilor practice de instituțiile din Republica Moldova, conform documentelor eliberate de acestea sau, în cazurile când nici o instituție din Republica Moldova nu practică serviciile menționate, conform documentelor justificative eliberate de instituțiile din străinătate.

Astfel, având în vedere prevederile legale enunțate și luând în considerație că, automobilul care a fost implicat în comiterea accidentului, condus de către Carabulea D., a fost asigurat la Compania „Intact Asigurări Generale” SA, fapt ce se confirmă prin

Polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto (RCA) nr. RCAI-003475291 din 25 septembrie 2017 (f.d. 114, vol. I), instanța de apel i-a respins pretențiile apelantului.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel, procurorul, avocatul Lazari C. în numele inculpatului și compania „Intact Asigurări Generale” SA, au declarat recursuri ordinare.

6.1. Procurorul solicită casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare, invocând ca temei de declarare a recursului ordinar prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, concretizând că decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului, astfel încât s-a aplicat pedeapsa individualizată contrar prevederilor legale, fapt ce denotă că soluția adoptată este una vădit neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de către acuzatorul de stat în apelul declarat.

Contrar celor constatate de către instanța de apel, partea acuzării consideră că instanța de fond nemotivat a dispus aplicarea în privința inculpatului a beneficiilor art. 90 Cod penal, întrucât un regim suspensiv al unei pedepse deși corect individualizate (pedeapsa închisorii) nu va asigura un echilibru cert între scopul de reeducare al inculpatului recunoscut vinovat și așteptările societății față de actul de justiție realizat, sub aspectul restabilirii ordinii de drept încălcate.

Pe această ultimă dimensiune, se reține că norma penală imputată inculpatului este instituită de legislator pentru a apăra relațiile sociale cu privire la siguranța traficului rutier, viața și sănătatea persoanelor, în contextul în care încălcări de o frecvență îngrijorătoare a regulilor de securitate a circulației rutiere sau de exploatare a mijloacelor de transport de către conducătorii autovehiculelor generează în suficient de multe cazuri decesul persoanelor nevinovate.

Astfel, în situația în care în urma săvârșirii infracțiunii de încălcarea a regulilor de securitate a circulației rutiere de către inculpatul care nu este la prima încălcare a de la Regulamentului Circulației Rutiere, deoarece conform cazierului contravențional Carabulea D. anterior a comis 7 contravenții în domeniul - circulației rutiere, dintre care 2 contravenții având ca încălcare depășirea vitezei de circulație a autoturismului, respectiv aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal nu va avea un impact scontat asupra atingerii scopului pedepsei penale, prevăzute la art. 61 alin. (2) Cod penal și anume restabilirea echității sociale și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Deși la caz au fost reținute circumstanțele atenuante recuperarea unei părți din prejudiciul cauzat părții vătămate precum și caracteristica pozitivă a inculpatului, circumstanțe ce au stat și la baza stabilirii pedepsei minime sub formă de închisoare, totuși aceste circumstanțe sunt incomensurabile în raport cu urmările prejudiciabile grave survenite prin comiterea infracțiunii minorului XXXXX i-au fost pricinuite leziuni corporale sub formă de traume craniu-cerebrale, contuzie cerebrală gr. II, III, MSA, contuzie de trunchi cerebral, fractura bolții craniului la fer III, II, fractura bazei craniului, care prealabil, conform pct. 28-31 din Regulamentul de apreciere medico-

legală a gravității vătămarilor corporale nr. 199 din 27.06.2003, se califică ca vătămări corporale grave - fapt ce exclude posibilitatea aplicării beneficiilor prevăzute la art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, aceasta în condițiile în care pedeapsa suspensivă nu este proporțională cu fapta prejudiciabilă săvârșită și persoana inculpatului.

Pronunțând o decizie de condamnare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru comiterea unei infracțiuni grave, soldate cu leziuni grave greu de recuperat/vindecate (copilul a fost traumatizat grav, iar urmările au afectat viața și viitorul minorului și a părinților), instanța de apel a deturnat în acest caz particular logica politicii punitive promovate de către autoritățile statului, inclusiv de către autoritatea judecătorească cu vocație de formare a practicii judiciare.

Pe caz, nu există nici o premiză de a considera că o pedeapsă condiționată va fi în stare să contribuie la corectarea și reeducarea lui Carabulea D., în condițiile în care el activează în calitate de șofer de taxi, cunoștea de faptul că mijlocul de transport este o sursă de pericol sporit, care în cazul unei exploatare neconforme poate genera un prejudiciu de o gravitate înaltă, iar în speța noastră urmările au fost mult mai grave și tragice.

De altfel, în sensul prevederilor art. 90 Cod penal, stabilirea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării se admite numai luând în considerație personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor atenuante, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea ei.

În acest caz instanța de apel era obligată să argumenteze motivat circumstanțele cauzei considerate atenuante și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc temei pentru aplicarea art. 90 Cod penal.

Partea acuzării își exprimă convingerea că pedeapsa stabilită inculpatului nu va duce la atingerea deplină a scopului legii penale privind corectarea și reeducarea acestuia în vederea neadmiterii pe viitor a careva încălcări a ordinii de drept și nici nu va constitui o avertizare publică pentru alte persoane predispuse de a-și însuși comportamente similare celui manifestat de către inculpatul Carabulea D. la 19 iunie 2018.

În contextul celor expuse, acuzarea de stat consideră că instanța de apel greșit a respins și apelul reprezentantului legal al părții vătămate Pleșca C., care vine în completarea motivelor și solicitărilor indicate în apelul procurorului în partea dispunerii suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii stabilite inculpatului Carabulea D., aceasta devreme ce argumentele invocate în sprijinul soluției dispuse vin în raport direct cu probatoriul și personalitatea inculpatului administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judecătorești în instanțele de fond și apel, sunt contrare scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii și pedepsei penale.

6.2. Avocatul Lazari C. acționând în numele inculpatului solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel și a sentinței, cu redozarea până la un an a pedepsei complementare și micșorarea cuantumului prejudiciului moral acordat părții vătămate până la 100000 lei.

În susținerea acestor cerințe, recurentul indică că instanța de apel nu s-a expus convingător, din care considerente nu poate fi micșorată suma prejudiciului moral, până la 100000 lei, deoarece, tot instanța de judecată, pe de o parte a constatat că suma reală - cu titlu de prejudiciu moral - ar fi în mărime de 200000 lei, din care Carabulea D. a achitat, deja, suma de aproape 100000 lei, ceea ce și ar fi corect, legal și logic.

La faza inițială, când s-a achitat suma de 5000 Euro, inculpatul a inclus în această sumă toate prejudiciile, atât cel material, cât și moral, ar fi incorect ca această sumă de 100000 lei, achitată anterior, să nu fie luată în considerație și să nu se calculeze la despăgubirea morală a părții prejudiciate.

În situația când această sumă nu se acceptă ca fiind achitată la suma prejudiciului moral, reiese că partea vătămată, se îmbogățește ilicit cu o sumă de peste 100000 lei, deoarece prejudiciul moral a fost apreciat, de către instanța de judecată, la suma de 200000 lei, iar suma de 100000 lei, achitată anterior, nu se calculează la restituirea prejudiciului moral.

Instanța de apel nu s-a expus convingător și asupra termenul privării de dreptul de a conduce mijloace de transport, reieșind din circumstanțele individuale ale cauzei.

6.3. La 30 mai 2019, compania de asigurări „Intact Asigurări Generale” SA a declarat recurs prin care solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel și a sentinței, cu diminuarea sumei încasate din contul companiei de la 29458,66 lei la 5220,46 lei.

În motivarea recursului, se face trimitere la art. 25 alin. (1), alin. (2) lit. d) din Legea 414/22.12.2006, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căreia: „*în cazul vătămării corporale, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul scris dintre persoana păgubită și asigurător. În cazul prevăzut la alin. (1), despăgubirea de asigurare va include: eventualele cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de transport al persoanei accidentate, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială, conform prescripțiilor medicale, probate cu documente justificative, care nu sunt suportate din fondurile de asigurări medicale obligatorii, conform actelor normative în vigoare. Cheltuielile menționate se stabilesc pe baza prețurilor practicate de instituțiile din Republica Moldova, conform documentelor eliberate de acestea sau, în cazurile când nici o instituție din Republica Moldova nu practică serviciile menționate, conform documentelor justificative eliberate de instituțiile din străinătate*”.

Prin urmare, legiuitorul expres a stabilit condițiile pentru care asigurătorul urmează să achite cheltuielile persoanei păgubite, care ulterior să le cuantifice și să le achite cu titlu de despăgubire de asigurare.

Reprezentatul părții civile, depunând cererea de calcularea și achitare a despăgubirii de asigurare, a prezentat asigurătorului înscrisuri sub formă de bonuri de plată, prin care considera acesta, reprezintă *cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de transport al persoanei accidentate, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială.*

Asigurătorul, prin prisma normei sus-citate, a examinat înscrisurile prezentate de reprezentantul persoanei păgubite sub mai multe condiții statuând că din lista bunurilor

materiale procurate, consemnate în 48 de bonuri de plată poate accepta cu titlu de despăgubire de asigurare suma de 5220,46 lei, în condițiile în care alte cheltuieli suportate, nu se încadrează în norma prevăzută la art. 25 alin. (2) lit. d) din Legea 414/22.12.2006, iar alimentele procurate, nu se încadrează la noțiunea alimentație specială stabilită în temeiul unei prescripții medicale.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, avocatul Lazari C. în referința depusă privind opinia lui asupra recursului depus de procuror menționează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinar declarate, fără citarea părților, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestora, pentru următoarele considerente.

Pornind de la dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, se relevă că instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat. Soluția instanței prin care se dispune inadmisibilitatea cererii de recurs, din motiv că este vădit neîntemeiată, este precedată de efectuarea verificării temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, drept urmare constatându-se că actul recurat este conform legii, fără a prezenta vreo lipsă de natură să-l afecteze și să genereze desființarea acestuia.

Analizând cererile de recurs în raport cu actele cauzei, Colegiul ajunge la concluzia că recursul procurorului și a avocatului Lazari C. în numele inculpatului urmează a fi declarate inadmisibile ca vădit nefondate, iar recursul declarat de compania de asigurări, inadmisibil, ca tardiv.

8.1. Cu privire la soluția de inadmisibilitate adoptată pe marginea recursului declarat de procuror, Colegiul Penal expune următoarele.

Din conținutul cererii, se constată că procurorul face trimitere la temeiurile de casare stipulate de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) din Cod de procedură penală, menționând că prin sentință inculpatului ia fost aplicată o pedeapsă prea blândă raportat la fapta comisă de acesta, iar instanța de apel nu a intervenit în acest sens în hotărârea contestată inclusiv de acuzatorul de stat, de aceea, la caz, au fost aplicate pedepse individualizate contrar prevederilor legale, instanțele de fond nemotivându-și suficient hotărârile în acest aspect. Mai concret, din sistematizarea alegațiilor expuse de recurent se conchide că critica primordială a acestuia vizează dezacordul cu aplicarea art. 90 Cod penal față de inculpat.

Verificând actele cauzei raportate la criticile avansate, instanța de recurs le consideră vădit nefondate, menținând *ad integrum* statuările din decizia instanței de apel și din sentința primei instanțe, în partea ce ține de chestiunea individualizării pedepsei realizate în privința inculpatului pentru comiterea de acesta din imprudență a infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Drept urmare, se relevă că corect instanța de apel a consemnat în partea descriptivă

a deciziei adoptate despre faptul că: *argumentele procurorului privind inadmisibilitatea aplicării în privința lui Carabulea D. a prevederilor art. 90 Cod penal și solicitarea aplicării pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis și privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, nu pot fi reținute, deoarece la stabilirea măsurii și mărimii pedepsei în privința inculpatului, în vederea corectării, reeducării, precum și ca măsură de pedeapsă, Colegiul a ținut cont în deplină măsură de motivul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea (recunoașterea vinei și căința sinceră) de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării, astfel instanța de fond aplicându-i o pedeapsă legală, întemeiată și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, sub formă de închisoare cu suspendare.*

În aceeași ordine de idei, instanța de apel nu a reținut ca fiind plauzibil argumentul procurorului și a reprezentantului legal al părții vătămate, privind aplicarea pedepsei cu executarea închisorii, deoarece pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Astfel, instanța de apel a conchis că pedeapsa aplicată inculpatului este legală și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, iar apelurile procurorului și a reprezentantului legal al părții vătămate, sunt nefondate și urmează a fi respinse.

Colegiul Penal susține integral argumentele expuse supra de instanța de apel, raliindu-se la părerea că în privința inculpatului urmează a fi aplicată pedeapsa închisorii în limitele speciale prevăzute de sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, prin prisma art. 364 alin. (8) Cod de procedură penală, de 2 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia pentru o perioadă de probațiune de 2 ani în temeiul art. 90 Cod penal.

În general, instanța de recurs notează că, pentru a se reține eroarea de drept stipulată în pct. 10) și pentru a se statua că s-au aplicat pedepse individualizate contrar exigențelor legale, instanțele de fond urmau să facă abstracție de prevederile art. 75 și 90 Cod penal, care reglementează criteriile generale de individualizare a pedepselor și condițiile de aplicare a institutului suspendării condiționate, limitele în raport de circumstanțe agravante și atenuante etc., ținând seama de limitele stabilite în partea specială a Codului. De facto, cerința textuală a acestui caz de casare presupune că s-a încălcat legea penală sau cea procesual-penală la aplicarea pedepsei și la stabilirea limitelor acesteia, sau a modului de executare, fiind inacceptabil faptul că procurorul pe calea recursului ordinar, dorește să se ajungă practic la o nouă analiză a circumstanțelor de fapt din sentința primei instanțe și din decizia instanței de apel nu pentru a fi corectată vreo eroare judiciară, ci

doar în vederea stabilirii unei pedepse cu închisoarea fără suspendarea condiționată a executării acesteia în privința lui Carabulea D., în acest sens instanța de recurs ordinar transformându-se într-o veritabilă instanță de apel, ceea ce excede scopul de funcționare a acestei căi de atac.

Supunând analizei subsidiare actele cauzei, Colegiul constată că eroarea de drept semnalată de recurent și stipulată în pct. 10) din alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, în speță, cu certitudine nu a fost admisă de instanțele ierarhic inferioare. La trasarea acestei concluzii, instanța de recurs are ca bază argumentele temeinice și pertinente expuse în textul deciziei recurate, care cad sub incidența nemijlocită a circumstanțelor de fapt din dosar și se mențin în vigoare până în prezent.

Potrivit celor conținute în decizia instanței de apel, Colegiul Penal constată că, la determinarea modului de executare a pedepsei instanța de apel a ținut seama de următoarele împrejurări: că inculpatul a recunoscut fapta incriminată prin rechizitoriu și vinovăția sa de comiterea acesteia, s-a căit sincer, a comis o infracțiune gravă, conform art. 16 Cod penal, din imprudență, se caracterizează pozitiv, are loc permanent de muncă, la evidența medicilor narcolog și psihiatru nu se află, a achitat părții vătămate suma de 5000 Euro, ce constituie 97740,00 lei, fapt confirmat prin recipisa semnată de către reprezentantul legal al părții vătămate minore, Pleșca C. la 19.10.2018.

Anume datorită circumstanțelor de mai sus, instanțele de fond au statuat asupra aplicării pedepsei închisorii în privința lui Carabulea D., cu suspendarea condiționată a acesteia, orientată spre limita minimă specială prevăzută de sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, coroborată cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, totodată ținând seama atât de circumstanțele ce îi atenuează răspunderea penală a inculpatului pentru faptele comise.

Pe de altă parte, urmează de reiterat că în cuprinsul deciziei instanței de apel au fost expuse deja raționamentele care au stat la baza respingerii solicitării părții acuzării de a-i stabili lui Carabulea D. o pedeapsă cu executarea reală a acesteia într-o instituție penitenciară. Din partea descriptivă a deciziei instanței de apel, se constată că instanța a dezbătut prin mai multe argumente criticele ce vizau pedeapsa, circumstanțele atenuante ce au influențat asupra operațiunii de individualizare a acesteia, totodată decizia cuprinde și temeurile de aplicare față de inculpat a prevederilor din art. 90 Cod penal.

În cererea de recurs, procurorul enumeră în mare parte aceleași împrejurări evidențiate și în cererea de apel, și în hotărârea judecătorească contestată. Instanța de recurs nu poate ralia la argumentele recurentului, considerând că toate circumstanțele expuse de aceasta, care îl caracterizează într-o lumină mai puțin pozitivă pe inculpat, au fost deja luate în considerare de instanțele de fond la individualizarea pedepsei.

În același sens, se notează că, însăși scopul pedepsei penale stipulat în art. 61 Cod penal de legislator, prevede că pedeapsa este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare aplicată în privința condamnaților, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea infractorilor, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestora, cât și a altor persoane. Ca măsură de

constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei are ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului incriminat prin rechizitoriu inculpatului, la caz, fiind incident art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, în baza căruia a fost condamnat Carabulea D., cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare, cu suspendarea executării acesteia pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

Față de lucrul judecat de instanța de apel, Colegiul consideră că o atare modalitate de individualizare a pedepsei corespunde exigențelor legii penale, iar pedeapsa aplicată infractorului este echitabilă raportat la scopul urmărit de legislator în art. 61 Cod penal, care îl va descuraja pe inculpat de a comite pe viitor alte fapte infracționale.

Concomitent, instanța de recurs nu vede necesitatea de a dezbate, prin alte argumente, toate alegațiile din recursul părții acuzării, în primul rând pentru că erorile de drept semnalate nu s-au confirmat și în al doilea rând pentru că careva temeiuri de casare a hotărârii recurate *ex officio* Colegiul nu a stabilit.

Cele consemnate supra, evidențiază o dată în plus că instanța de apel a acordat o atenție sporită materialelor acestei cauze, înlăturând justificat și prin argumente temeinice alegațiile procurorului privitor la intervenția în modalitatea de executare a pedepsei stabilite de prima instanță.

Pe cale de consecință, instanța de recurs reiterează că motivarea pe care instanța de apel a formulat-o o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere și cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37) a hotărârii în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, a indicat că art. 6 §1 din Convenție deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument în parte, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale, fapt ce determină inutilitatea expunerii lor repetate în prezenta decizie.

Având ca reper considerentele arătate în partea descriptivă a prezentei decizii și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal concluzionează că, la judecarea acestui dosar în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele din recursul ordinar declarat de acuzatorul de stat sunt vădit neîntemeiate.

8.2. Cu privire la cererea de recurs declarată de apărătorul inculpatului, Colegiul consideră că aceasta este lipsită de temeiuri legale, recurentul repetitiv invocând aceleași cerințe ca și în apel, asupra cărora instanța anterioară deja s-a expus prin argumente temeinice.

În esență, apărătorul Lazari C. solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel și a sentinței, cu redozarea până la un an a pedepsei complementare și micșorarea cuantumului prejudiciului moral acordat părții vătămate până la 100000 lei. În susținerea recursului, avocatul indică că instanța de apel nu s-a expus convingător, din care considerente nu poate admite cerințele din apel.

Față de criticele nominalizate instanța reiterează că, la avansarea unei cereri de recurs partea este obligată să se expună prin argumente temeinice, asupra esenței erorii de drept pretinsă că a fost admisă la etapa precedentă de judecare a cauzei. Simplul dezacord cu modalitatea de individualizare a pedepsei complementare sau cu cuantumul prejudiciului moral, care printre altele a fost apreciat ca fiind echitabil de instanțele de fond, fără existența vreunui viciu de procedură sau eroare de drept, nu poate condiționa intervenția instanței de recurs în actul întocmit de instanțele de fond pe marginea acestei cauze.

Mai mult, cauza penală privindu-l pe Carabulea D. a fost judecată în procedura simplificată reglementată de art. 364¹ din Codul de procedură penală. La originea inițierii unei atare proceduri, se află înscrisul autentic al inculpatului, care manifestă dorința de a beneficia de judecarea abreviată a cauzei în privința sa și de redozarea pedepsei, recunoscând în totalitate faptele indicate în rechizitoriu. Atunci când legea în termeni exhaustivi prevede că aplicarea pedepsei complementare este obligatorie, iar instanțele operând cu termenii legali îi stabilesc inculpatului această pedeapsă în interiorul acestora, Colegiul Penal nu vede necesitatea de a admite poziția inculpatului despre redozarea termenului de lipsire de permisul de conducere de la 2 ani la 1 an.

Concomitent, urmează de reținut faptul că examinarea acestei cauze în procedură simplificată nu exclude asigurarea unor garanții părții vătămate, una dintre acestea fiind recuperarea prejudiciilor cauzate prin infracțiunea săvârșită. Prin alte cuvinte, judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală nu îl scutește pe inculpat de răspunderea civilă. În acest sens, prevederile alin. (5) al art. 364¹ din Codul de procedură penală stabilesc, în mod expres, că în caz de admitere a cererii, judecătorul explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare.

În conformitate cu art. 387 alin. (1) din Codul de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

În speță, prima instanță a conchis asupra admiterii parțiale a acțiunii civile înaintate de reprezentantul părții vătămate, cu dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul lui Pleșca C. a sumei de 200000 (două sute mii) lei, drept recompensă pentru prejudiciul moral și încasarea din contul Companiei „Intact Asigurări Generale” SA în beneficiul lui Pleșca C. a sumei de 29458,66 (douăzeci și nouă mii patru sute cincizeci și opt lei și 66 bani) lei, drept recompensă pentru prejudiciul material cauzat prin infracțiune. În rest, acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate, Pleșca C., a

fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Vizavi de aprecierea cuantumului prejudiciului moral, care ar aduce o satisfacție echitabilă părinților părții vătămate pentru suferințele cauzate acestora prin infracțiunea comisă de inculpat, instanța de recurs apreciază că, despăgubirea lor în valoare de 200000 lei este una compensatorie.

Corect a fost notat că întinderea prejudiciului moral nu poate fi cuantificată potrivit unor criterii matematice sau economice, astfel încât, în funcție de împrejurările concrete ale speței, statuând în echitate, instanța de judecată urmează să acorde despăgubiri apte să constituie o satisfacție echitabilă.

În același sens, se menționează că, în temeiul art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

Totodată, este important de a specifica că, instanța de fond, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, a luat în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice și fizice, cât și datele obiective care certifică acest fapt, precum și alte circumstanțe subsidiare, cum sunt situația persoanei care poartă răspunderea pentru cauzarea prejudiciului moral.

Suma de 5000 Euro, la care face trimitere recurentul, și care a fost acordată părinților copilului accidentat de inculpat, instanțele au statuat că este insuficientă pentru a-i despăgubi pe aceștia, din atare considerente au mai acordat părților suma de 200000 lei.

Față de cele ce preced, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daune materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

La caz, la aprecierea cuantumului prejudiciului moral, în calitate de compensare a suferințelor cauzate prin infracțiune, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 1398, 1422 Cod civil, precum și celor conținute în art. 1423 Cod Civil, care prevăd că: *„mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.”*

De aceea, solicitarea părții apărării de a redoza cuantumul prejudiciului moral părții vătămate este vădit nefondată și se respinge de Colegiul Penal, soluția instanței de fond se menține integral.

8.3. Referitor la recursul declarat de compania de asigurări, instanța de recurs conchide asupra soluției de inadmisibilitate, pentru tardivitatea acestuia.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii

instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Din actele cauzei se constată că compania de asigurări „Intact Asigurări Generale” SA, la 30 mai 2019, a declarat recurs ordinar solicitând casarea parțială a hotărârilor instanțelor de fond, în partea soluționării acțiunii civile. În argumentarea cererii, partea menționează că instanțele de fond nu au ținut seama de mai multe norme juridice incidente cauzei și au pronunțat arbitrar soluția de încasare a prejudiciului material în valoare de 29458,66 lei din contul companiei, care nu a fost confirmat de partea vătămată, acesteia fiindu-i atribuit un venit ce nu i se cuvine.

Una din cerințele obligatorii, la depunerea recursului, se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului ordinar.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: *„în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”*

Reieșind din actele cauzei se constată că decizia instanței de apel, contestată de recurent, a fost pronunțată integral la 8 aprilie 2019. Totodată, se relevă că la ședința de judecată din 11 martie 2019, a fost pronunțat dispozitivul deciziei nominalizate, iar potrivit celor consemnate în procesul-verbal reprezentantul părții civilmente responsabile, adică a companiei de asigurări a fost prezent la pronunțare. (f.d. 99 vol. II). Tot la această ședință părțile au fost înștiințate despre data pronunțării integrale a deciziei – 8 aprilie 2019, însă la data nominalizată partea nu s-a prezentat (f.d. 105, vol. II).

Prin scrisoarea anexată la fila dosarului 126, vol. II, datată cu 10 aprilie 2019, se constată că instanța de apel i-a expediat copia deciziei motivate și reprezentantului părții civilmente responsabile, Furnică V.

Potrivit celor stipulate în art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene. Din economia acestei norme, se desprinde faptul că, dacă partea, cunoscând despre data următoarei ședințe, însă nu se prezintă la aceasta, consecințele neprezentării îi sunt imputabile, iar despre rezultatele ședinței partea urmează să se documenteze individual. Or, cele consemnate supra sunt subsecvente și speței date, adică faptul că partea nu s-a prezentat la ședința de judecată la care a fost pronunțată decizia integrală a instanței de apel, nu o absolvă de a declara în termen recursul ordinar.

În același context, este important de a menționa că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au

prezentat la pronunțarea hotărârii, se consideră că au luat cunoștință de conținutul acesteia la data pronunțării, mai mult că hotărârile se plasează pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți.

Potrivit ștampilei de pe recursul declarat de compania de asigurări, se constată că acesta a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 30 mai 2019 (f.d. 155, vol. II), adică cu depășirea vădită a termenului prevăzut de lege pentru declararea acestuia de 30 zile.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecătii, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita această cale de atac.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza *Ghinea contra Moldovei*, unde s-a statuat că: „... *principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de ași prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte.*” Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2) și 4) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, și de avocatul Lazari Constantin în numele inculpatului, ca fiind vădit neîntemeiate, iar recursul depus de SA „Intact Asigurări Generale”, ca fiind declarat peste termen, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2019, în cauza penală privindu-l pe Carabulea Denis XXXXX.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 iulie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion